

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у травні 2019 року

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

19 травня перший заступник міністра культури України С. Фоменко провела зустріч з Верховним комісаром ОБСЄ у справах національних меншин Ламберто Заньєром та співробітниками його офісу. Під час зустрічі сторони розглянули питання діяльності міжурядових комісій, законопроектної роботи та розробки законодавчих актів, які стосуються забезпечення прав національних меншин в Україні.

24 травня у Києві до 100-річчя Міжнародної дипломатії Азербайджану було відкрито пам'ятник азербайджанському поету та мислителю Імадеддіну Насімі. В церемонії відкриття взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Азербайджан в Україні Азер Худієв, міський голова Баку Ельдар Азіз оглу Азізов і мер Києва В. Кличко. Автором скульптури виступив н. х. України та з. х. Азербайджану – Сейфаддін Гурбанов.

До Дня Європи

До Дня Європи по всій країні було проведено низку культурних та мистецьких заходів, основні з яких 17–19 травня відбулися в Києві. Офіційну частину святкування в столиці відкрив Голова представництва Євросоюзу в Україні Х'юг Мінгареллі. Цьогорічна тема Днів Європи у Києві – 1000-річчя правління Ярослава Мудрого. Особливістю святкування стала тісна співпраця з V Міжнародним фестивалем мистецтв «Anne de Kyiv Fest». Зокрема на Михайлівській площі посольства європейських держав організували роботу культурних острі-вців, які символічно представили доньки київського князя, королеви країн Європи: Західну Європу – Анна Ярославна (Австрія, Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Франція); Північну Європу – Єлизавета (Данія, Фінляндія, Швеція, Латвія, Литва, Естонія); Східну та Південну Європу – Анастасія (Польща, Україна, Чехія, Словаччина, Чорногорія, Угорщина, Кіпр, Словенія, Хорватія); Північно-

Західну Європу – Агата (Велика Британія). У рамках події діяли ознайомчі виставки, на головній сцені виступили творчі колективи з різних країн. Серед знакових заходів – просвітницький проєкт «Ренесанс Острозької академії в європейському контексті», який продемонстрував нерозривність європейських гуманітарних традицій з українськими. Також у рамках фестивалю «Anne de Kyiv Fest» було представлено два перформанси, присвячені постаті онуки Ярослава Мудрого – Едігні. Це німецька вистава «Ex Voto Edigna – те, що залишилося від дерева» за участі Андре Ленца, Христини Пробст, Ханса Рааба, Доріс Хесс, Александра Ейсенлауера, Паули Кюхбанднер та ін. А також українська постановка «Едігна. Донька Анни Київської і Генріха I. Початок славного служіння», над якою працювали І. Вітовська, А. Блажчук, А. Єрмоленко, О. Ірванець, Ф. Баландін, Ф. Стригун, О. Ступка, О. Березюк, Є. Нишук, Т. Компаніченко тощо. 19 травня на Михайлівській площі пройшов концерт «Ярослав Мудрий. New Vision», на якому відбулася прем'єра однойменної ораторії Є. Станковича у виконанні Національного ансамблю солістів «Київська камерата». Диригент – н. а. України В. Матюхін. А на Софійській площі з нагоди Дня Європи та головування Румунії в Раді Європейського Союзу проведено «Гала-концерт українських зірок світової оперної сцени». Почесними гостями свята стали дипломати з усіх країн Європейського Союзу. З цієї ж нагоди 19 травня на сцені Національної опери України відбувся міжнародний мистецький проєкт «Gala Eurora» за участі Лекріміоари Крістеску, Даніеля Магдала (Румунія), Даніеля Пальміціо (Італія), К. Бахрідінової та О. Мельничука (Україна). Вечір організовано спільно з Міністерством культури України, Посольством Італії, Італійським інститутом культури, Посольством Румунії в Україні, Бухарестською національною оперою та Румунською національною оперою (м. Тімішоара). Автор ідеї та координатор проєкту – італійський дипломат і культурний діяч, професор Нікола Франко Баллоні. А Національна музична академія України ім. П. Чайковського «Київська консерваторія» започаткувала мистецький проєкт – Міжнародний фестиваль «Європейська весна в Академії», який за задумом включатиме різноманітні концертні, творчі та наукові заходи, присвячені знаковій для європейської музичної культури постаті. Цьогоріч у центрі уваги французький композитор Франсіс Пуленк. Фестиваль пройшов 17–19 травня за підтримки Французького інституту в Україні та за участі французького науковця, професора Ерве Лякомба.

13 травня до Дня Європи в Чернівцях за фінансової підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ та Представництва ЄС в Україні представили молодіжний проєкт «Євробус». А 19 травня в Органному залі Чернівецької обласної філармонії ім. Д. Гнатюка виступив органіст Сальваторе Пронесті (Італія). 14 травня у Сумському художньому музеї ім. Н. Онацького відбулося урочисте відкриття виставки «Балтійська симфонія» за участі послів

Естонії, Латвії та Литви в Україні. У експозиції твори знаних балтійських художників 1940–1980 рр. Своєю чергою з нагоди святкування у Кривому Розі організували масштабний форум *Eurofest*, Маріуполі – фестиваль вуличних театрів, Вінниці – «Віденський бал по-вінницьки», Житомирі – джаз-фест *Jazzotur*, Торецьку Донецької обл. – Фестиваль європейської культури, а в Бахмуті Донецької обл. діяло «Європейське містечко» тощо. До того ж низка українських музеїв відзначила День Європи і Міжнародний День музеїв загальноєвропейською акцією «Ніч музеїв».

За кордоном

Виступами у Празі (Чехія) розпочався світовий тур *Української республіканської капели NOW Кредо*, який є частиною проєкту «Через культурну дипломатію до економічної незалежності України» з нагоди 100-річчя Української республіканської капели під керівництвом О. Кошиця. 10 травня хор провів флешмоб на Градчанській площі, а 11 травня виступив з концертом у Палаці «Жофін». До складу капели увійшли 82 артисти – саме стільки співаків налічувала Українська республіканська капела під орудою О. Кошиця у рік свого заснування. Очолив *Українську республіканську капелу NOW Кредо* з. д. м. України, головний хормейстер Національної опери України, диригент та художній керівник камерного хору «Кредо» Б. Пліш. У репертуарі, зокрема, «Щедрик» М. Леонтовича, який став відомий у світі саме завдяки гастролям Української республіканської капели країнами Європи та Америки у 1919–1924 роках.

19 травня, в День пам'яті жертв політичних репресій, співробітники Посольства України в Чехії на чолі з послом Є. Перебийносом вшанували пам'ять українських діячів, які зазнали політичних репресій. Українські дипломати поклали квіти на Ольшанському цвинтарі в Празі до могил А. Волошина, М. Долина, С. Клочурака, Ю. Перевузника, М. Славінського, М. Галагана.

19 травня вшанували пам'ять жертв політичних репресій 1937 – 1938 років і у Йорданії на меморіальному заході, організованому Посольством України в Йорданському Хашимітському Королівстві.

25 травня у Парижі відбулися меморіальні заходи до 140-річчя з дня народження С. Петлюри. Зокрема Посол України в Франції О. Шамшур, директорка Української бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі Ярослава Йосипишин і представники української громади поклали квіти на могилу голови Директорії УНР на цвинтарі Монпарнас. А Український культурний центр при Посольстві України у Франції ім. В. Сліпака організував з цієї нагоди Студійний день. Під час події, зокрема, показали стрічку «Темний щоденник Симона Петлюри» О. Янчука.

З 27 травня по 10 червня в Національному архіві Алжиру діяла документальна виставка «Друга світова війна: Україна – Алжир». У центрі уваги експо-

зиції – роль українців у війні, які воювали на всіх фронтах: від Атлантики до Тихого океану. У відкритті заходу взяли участь генеральний директор Національного архіву Алжиру Абдельмаджид Шіхі, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Алжирі М. Субх, представники державних установ Алжиру та української громади. Захід став можливим завдяки співпраці Національного архіву Алжиру та Посольства України в Алжирі.

14 травня в Національній Раді Генеральної прокуратури Бразилії відкрито документальну виставку «Україна. 1932–1933 роки. Геноцид голодом». Експозиція складається з 15 панелей з текстами та світлинами, які розповідають про страшний злочин сталінського режиму.

До 75-х роковин депортації кримських татар

В Україні

18 травня американський філософ Френсіс Фукуяма взяв участь у траурному мітингу до 75-річчя геноциду кримських татар, який відбувся на Майдані Незалежності.

За кордоном

4 травня в Українському музеї Нью-Йорка (США) відкрито фотовиставку «Депортація в обличчях кримських татар: 75 років опісля». Портрети очевидців депортації зробила кримськотатарська фотограф З. Ялибойлу, відвідавши півострів у березні 2019 р. Авторка ідеї – С. Мусаєва. Виставка триватиме до вересня.

18 травня в Анкарі (Туреччина) було представлено виставку картин і архівних фото, що розповідають про депортацію кримських татар 1944-го року. Організаторами заходу виступили Управління у справах турків за кордоном і пов'язаних спільнот при уряді Туреччини й Асоціація культури та солідарності кримських тюрків.

21 травня Український кіноклуб у Фінляндії організував показ української стрічки А. Сеїтаблаєва «Чужа молитва».

Креативні індустрії

В Україні

17 травня в Києві відбулася міжнародна конференція *Creative Loop Kyiv-Berlin*, яка об'єднала представників креативної індустрії Німеччини та України. Серед спікерів, зокрема, професор університету мистецтв та дизайну *HfG Offenbach*, засновник студії графічного дизайну *HORT* Айке Кьоніг та співзасновник агентства *Yukiko* Йоганнес Конрад.

15 травня в Літературно-меморіальному музеї М. Булгакова відкрито арт-проект *Exhibition: Themes in Bulgakov's stories 2019*, створений викладачами та

студентами факультету моди та дизайну Бірмінгемського міського університету (Велика Британія). У експозиції 17 унікальних дизайнерських ілюстрацій-ескізів, натхненних творчістю М. Булгакова.

За кордоном

23–26 травня Україна вперше взяла участь у бієнале високого ремесла і дизайну *Révélations* у Парижі (Франція). На Українському стенді було представлено ткані килими О. Левчені, витинанки Д. Альошкіної, колісні ліри Г. Старуха, шкіряні аксесуари К. Кофти, дерев'яні вироби І. Педан та кераміку Ю. Мусатова. Захід відвідали понад 40 000 глядачів, серед яких професійні галеристи, декоратори, колекціонери.

Українсько-білоруське відео на пісню «Хмарки» гурту *Shuma* (Білорусь) про проблеми ЛГБТ-дітей посів третє місце на міжнародному фестивалі музичного відео *Berlin Music Video Awards 2019* у категорії «Best Narrative». А кліп українського гурту *MOZGI* було номіновано у категорії «Most Trashy».

Дні культури

В Україні

11–14 травня у Львові тривав Фестиваль грецької культури, організований Одеською філією Грецького фонду культури у співпраці з Управлінням сучасної культурної спадщини Міністерства культури і спорту Греції. Під час фестивалю діяли планшетна виставка «Нематеріальна культурна спадщина Греції» та експозиція коміксів сучасних грецьких ілюстраторів, відбулася презентація збірки поезій Константиноса Кавафіса «Вибране» (вид-во «Фоліо»), пройшли покази добірки грецької анімації для дорослої аудиторії за 1942–2014 рр., проведено концерт традиційного грецького танцю тощо.

23 травня у рамках партнерської співпраці між Південноморавським краєм та Львівською областю, за сприяння Генерального консульства Чеської Республіки у Львові, в місті відбувся День чеської культури. Львів відвідала делегація Південноморавського краю на чолі із членом ради краю Яною Пейхаловою. Під час заходу виступили чеські та українські творчі колективи, пройшла виставка фотографій «Моравська Тоскана», демонструвалася стрічка «Теорія тигра» Радека Байгара.

За підтримки Посольства Японії в Україні 24–26 травня в Житомирі проведено «Дні Японії». У програмі: концерти японської музики, виставки про сучасну та традиційну Японію, тематичні майстер-класи тощо.

18 травня у Миргороді Полтавської області пройшов X Фестиваль грузинської культури в Україні, присвячений 50-річчю відкриття Миргородського літературно-меморіального музею Д. Гурамішвілі. У заході взяли участь вокальні та хореографічні колективи з Грузії та України.

За кордоном

З 8 по 23 травня під патронатом Міністерства культури Лівану та за сприяння Посольства України у Лівані пройшов масштабний Фестиваль української культури в Ліванській Республіці. Фестивальні заходи охопили Бейрут, Біблос, Захле, Триполі, Сайду та Думу. Відкриттям форуму стала презентація в стінах Ліванської академії мистецтв (ALBA) виставки картин, скульптур та кераміки сучасних українських митців «Україна від Трипілля до сьогодні», почесними гостями якої стали Надзвичайний та Повноважний Посол України в Лівані І. Осташ, директор департаменту античності Міністерства культури Лівану Саркія Хурі та декан ALBA Андре Бекхазі. Під час фестивалю у Біблосі було відкрито Український сквер, окрасою якого стали скульптура «Материнство» М. Горлового та пам'ятний знак українському мандрівникові та письменнику В. Григоровичу-Барському, виготовлений ліванським скульптором П'єром Карамом. У межах форуму також проведено: спільну фотовиставку українського та ліванського фотографів О. Клименка та Бассама Лахуда – «Український Донбас»; концерт Джамали; виступи українських гуртів «Шпилясті Кобзарі» та «Козацька Хорея», парад українських вишиванок, виставку-ярмарок творів народного мистецтва та презентацію української кухні. Фестиваль відбувся за підтримки Національної спілки художників України, Ліванської академії мистецтв, мерій міст Біблос та Захле, Громадської організації «Українська громада в Лівані», Українського культурного центру, Культурного Сафаді центру в Триполі, Клубу ліванських випускників ВНЗ України.

4–11 травня у Ніцці втретє відбувся фестиваль української культури «Кобзар», організований Посольством України у Франції спільно з Французько-українською асоціацією Кот д'Азюр. У фестивальной програмі: презентація книги І. Матяш «Eugène Deslaw» про французького українця, кінорежисера Ежена Деслава (Євген Слабченко), виставка традиційного українського вбрання, ярмарок та численні майстер-класи. Музичною подією свята став виступ українського гурту «Шпилясті кобзарі».

12–14 травня в Стамбулі (Туреччина) тривали Дні української культури. Під час події в Стамбульському університеті та Державній стамбульській консерваторії Університету ім. Мімара Сінана виступили вихованці Тернопільського музичного коледжу ім. С. Крушельницької під керівництвом Л. Римар та кримськотатарський танцювальний ансамбль «Бахчисарай».

Представники Посольства України в Казахстані разом зі своїми сім'ями представили Україну на «Інтернаціональному дні» у Міжнародній школі м. Нур-Султан. Українські дипломати поширили серед присутніх дитячу пізнавальну літературу про український фольклор, представили національний одяг

та витвори мистецтва, організували інтерактивний тур визначними місцями нашої країни.

Закордонне українство

В Україні

23 травня у Києві, на Русанівській набережній, закладено Алею українських діаспор, яка покликана стати символом зв'язку українців усього світу з Батьківщиною. Автором ідеї виступив активіст спілки українців Гамбургу *Feine Ukraine* О. Резник. За задумом кожна громада має обрати своє дерево, яке її презентуватиме. Наразі висадили перші двадцять дерев від українських громад Німеччини, США, Канади, Домініканської Республіки, Великої Британії, Ірландії, Італії, Люксембургу, Князівства Монако, Туреччини, ОАЕ, Сінгапуру та Росії.

29 травня Музей української діаспори, який є філією Музею історії міста Києва, відзначив своє 20-річчя. Експозиція музею розповідає про історію української еміграції та відомих українських діячів, які прославили нашу країну далеко за її межами. Нині музейні фонди зберігають історичні, мистецькі та культурні цінності українських діаспор з різних куточків світу.

За кордоном

Українські дипломати та громади з різних країн долучилися до святкування Всесвітнього дня вишиванки. Зокрема 16 травня Посольство України в Австралії разом із Союзом українок Австралії провели у Національній галереї Австралії показ українських старовинних костюмів. За сприяння Посольства України в Литві у Будинку національних громад м. Вільнюса відбувся концерт народної музики і танцю, в якому взяли участь колективи та артисти з України. Почесними гостями свята стали Надзвичайний та Повноважний Посол України в Литві В. Яценківський, радник канцелярії Уряду Литовської Республіки у справах релігій та національних меншин Діана Варнайте, депутат Європейського парламенту від Литви Пятрас Ауштрявічюс та ін. За підтримки Посольства України в Угорщині з нагоди свята було проведено серію заходів: у резиденції українського посла в Будапешті відкрито виставку робіт української художниці О. Гудими, організовано акцію «Дитяча вишиванка» та флешмоби в Будапешті та Веспремі. У столиці Чехії вчетверте відбувся «Мегамарш у вишиванках». Ходу у вишиванках також організували в центрі Неаполя (Італія) за сприяння Генерального консульства України в цьому місті. Посольство України в Узбекистані провело конкурс фотографій і тематичний флешмоб. З ініціативи Посольства України в Йорданії та Громадської організації «Українська Хата в Йорданії» в Аммані відбувся майстер-клас із української вишивки. Ознайомитися з

основами традиційних вишивальних технік можна було і на заході «Абу-Дабі вишиває» від української громади ОАЕ.

З 17 по 19 травня в Нью-Йорку тривав *XLIII Saint George Ukrainian Festival*, організований Українською греко-католицькою церквою св. Юра. У програмі свята було представлено українську музику, танці та національну кухню.

19 травня українська громада Чикаго (США) відзначила День Героїв України, яким вшановують пам'ять борців за незалежність нашої країни різних часів. Під час заходу було розгорнуто великий Державний Прапор України, а також продемонстровано класичні військові однострої від козацької доби до сер. ХХ ст.

24 травня Посольство України в Узбекистані разом із першим заступником Міністра інвестицій і зовнішньої торгівлі Республіки Узбекистан Алішером Абдуалієвим організували в приміщенні посольства концерт українських музикантів «День української народної пісні та мелодії у день народження Києва».

25 травня в Будапешті пройшов традиційний Всеугорський конкурс художнього читання української поезії «Джерело». Організатором заходу виступило Державне самоврядування українців Угорщини за сприяння Центру української культури і документації та Столичного самоврядування українців Будапешта.

Громадська організація «Українська громада Північної Греції “Джерело”» представила українську культуру на VII Фестивалі «Салоніки – багатомовне місто», який проходив у Греції з 17 по 19 травня. Зокрема під час заходу виступили українські діаспорні колективи та діяв Український стенд, який було відзначено спеціальною нагородою від мерії Салонік за найкраще оформлення та організацію роботи.

Мистецькі заходи

В Україні

З 22 по 24 травня Київ приймав Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій», до якого цього року долучилися учасники з Білорусі, Польщі, Болгарії, Румунії, Сербії, Грузії, Казахстану. Під час заходу в Національній спілці письменників України, зокрема, відбулися поетичні читання творів Шевченка мовами народів світу. Організатори події – Міністерство культури України та Національна спілка письменників України.

Тими ж днями, 22–23 травня, у Києві відбувся підсумковий етап IV Міжнародного проекту-конкурсу «Тарас Шевченко єднає народи», який традиційно проходив у березні – травні та об'єднав учасників з Азербайджану, Болгарії, Вірменії, В'єтнаму, Екватору, Іраку, Ірану, Йорданії, Конго, Камеруну, Канади, Ліберії, Марокко, Молдови, Монголії, Нідерландів, Норвегії, Росії, Сирії, Тад-

жикістану, Туркменістану, Південної Кореї тощо. Серед закордонних конкурсантів як іноземці, так і представники української діаспори. Зокрема лауреатами Гран-прі в номінації «Наживо» стали Су Хаотянь, Чжан Лумін, Сун Цинчень, Сунь Янь, Чжан Менвей, Чжоу Пенся, Ван Юйсюань (Китай), а в номінації «Відеоформат» – Рожеріо Мелло (Бразилія), Ека Project (Україна – Італія), Юлія Щербан (Канада). Призові місця в конкурсі також здобули представники США, Італії, Індії, Вірменії, Ізраїлю, вихованці українських діаспорних шкіл з Австрії, Норвегії, Греції, Грузії, Туреччини, Башкирії (РФ) тощо.

У травні тривали заходи міжнародного фестивалю *BalzacFest*, організованого до 220-ліття від дня народження Оноре де Бальзака Міністерством культури України та франко-українською Асоціацією «Бальзак-Ганська». 24 травня у Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури України (НАОМАУ) відбувся фінал всеукраїнського художнього конкурсу «Бальзак очима українців». До складу франко-українського журі увійшли: аташе з питань наукової та університетської співпраці Посольства Франції в Україні Сільван Ріголе, президент асоціації «Бальзак – Ганська» Жан Рош, директор Будинку музею Бальзака у Парижі Ів Ганьо, викладач Національної школи прикладних мистецтв і ремесел м. Париж Фредерік Сіар, викладач Вищої школи мистецтв ТАЛЬМ м. Тура Крістіан Анрі, віцепрезидент Спільки художників України К. Чернявський, проректор НАОМАУ О. Ковальчук та президент клубу «Ротарі Бальзак» В. Пилипенко. Також українська делегація відвідала французьке місто Тур, де народився Бальзак. У рамках візиту 17 травня було підписано меморандум про співпрацю у відзначенні 220-річчя з дня народження Оноре де Бальзака між містами Тур, Київ, Бердичів, Житомирською областю та селищем Верхівня.

Цього року США, Франція, Австрія, Чехія, Угорщина, Словаччина, Румунія, Молдова, Болгарія, Польща, Литва, Латвія, Естонія, Білорусь, Грузія і Азербайджан долучилися до IV Міжнародного фестивалю мистецтв країн Карпатського регіону «Карпатський простір», який 3–5 травня пройшов у Івано-Франківську за підтримки Міністерства культури України. В Івано-Франківському краєзнавчому музеї традиційно розгорнули свої експозиції посольства країн-учасниць: фотовиставки «У скарбниці ЮНЕСКО. Музей Краківських соледобувних підприємств “Величка”» (Польща), «Образи Вільнюса» Саулюса Паукштиса (Литва), «Від народного вбрання до сучасного одягу» (Латвія); вернісаж «Графіка. Руслан Агірба» (Грузія), авторська виставка Надії Пашкевич (Білорусь), експозиція плакатів «Czech Image» (Чехія) тощо. У театральній програмі фестивалю взяли участь лялькарі з Литви, Молдови та Білорусі. Зокрема 1 травня артисти презентували спільний вуличний перформанс «Лялькарі запрошують». На музичній сцені фестивалю виступили: джазове тріо Алі Джексона (Франція), тріо Аарона Голдберга (США), квартет кларнетистів «Woody Black 4» (Австрія), діджеї *Vanotek* та *Eneli* (Румунія). У музичній про-

грамі також відбувся українсько-польський концерт «10 тенорів» під диригуванням з. д. м. України І. Ярошенка. Серед польських виконавців – Бартош Кучік, Мирослав Невядомський, Маріуш Рута. Цього року в рамках форуму «Карпатський простір» було започатковано Міжнародний фестиваль живих скульптур, на якому мистецтво перевтілення продемонстрували актори з Польщі, Іспанії, Німеччини, Болгарії, Нідерландів, Білорусі та України.

Також у Івано-Франківську 3–5 травня відбувся XVII Міжнародний фестиваль ковальського мистецтва «Свято Ковалів – Blacksmith Festival». Його учасниками стали майстри зі США, Великої Британії, Німеччини, Франції, Нідерландів, Люксембургу, Польщі, Словаччини, Румунії, Туреччини, Китаю, Росії тощо. Темою цьогорічного заходу стали проблеми екології, зокрема зникнення рік. Тож міжнародна команда ковалів створили для міста символічний яркір.

17 і 19 травня в Києві тривав Міжнародний фестиваль сучасної клезмерської музики та єврейської культури Kyiv Klezmer Fest. На фестивалній сцені виступили українсько-австрійський проєкт *Maromoros Project (Hudaki Village band* та Бенджі Фокс-Розен), французький дует Самюеля Берто (кларнет) та Станко Марінковича (акордеон), американський гурт *Hazmat Modine*. До фестивальної програми також увійшли виставки, тематичні екскурсії, проєкт «Єврейське кіно під відкритим небом» тощо. Крім того, цього року з 7 по 25 травня було проведено промотур фестивалю в різних містах України, тож ознайомитися з музикою французьких виконавців змогли у Чернігові, Луцьку та Львові. Подія відбулася за підтримки Українського культурного фонду, Французького інституту в Україні, Австрійського культурного форуму, Департаменту культури Київської міської державної адміністрації та низки громадських організацій.

Колективи з Польщі, Молдови, Литви і Грузії взяли участь у XIV Міжнародному дитячому фестивалі народної хореографії «Барвінкове кружало», який 3–7 травня пройшов у Вінниці.

За кордоном

11–12 травня Центр Анни Київської спільно з Паризькою єпархією св. Володимира УГКЦ провели Дні Анни Ярославни у Франції. Зокрема у Реймсі було проведено: спільну літургію архієпископа Реймського Еріка де Мулен Бофора та архієпископа Філадельфійського УГКЦ Б. Гудзяка; лекцію професора-медієвіста Патріка Демуї про королеву Анну та її добу; презентацію українського духовного співу у виконанні Українського хору Св. Володимира з Парижа, Візантійського хору з м. Утрехт та хору «Дударик» з Ліона на відкритті фестивалю «Ніч соборів». В Санлісі відбулася церемонія покладання квітів до монумента Анні Ярославні за участі українських дипломатів, громадських організацій українців Франції, представників місцевої мерії. А у заснованому до-

ньою Ярослава Мудрого абатстві Св. Венсана відбулася зустріч з учасниками першої артрезиденції «Анна Київська»: професором УКУ Я. Грицаком, польським поетом і есеїстом К. Чижевським, польським скульптором Я. Першком, українським митцем В. Кауфманом. Темою резиденції було обрано «Незручне минуле». Пам'ятні заходи завершилися благодійним вечором «Анна Київська. Нове тисячоліття» за участі місцевої громади та гостей з України, Канади, Нідерландів та Великої Британії.

Музика

В Україні

20–24 травня в Національній філармонії України за підтримки посольств Литви та Франції, а також Французького інституту в Україні відбувся Міжнародний фестиваль «Київська весна – 2019». На фестивалі виступили: французький диригент Ніколя Краузе разом із Київським камерним оркестром; американський диригент українського походження Теодор Кучар спільно з Чоловічим хором Університету м. Лунд (Швеція) і Національним заслуженим академічним симфонічним оркестром України; литовсько-норвезьке джазове тріо «PLUNGED»; знаний американський віолончеліст Гарі Хоффман у супроводі Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України.

XVII Міжнародний фестиваль ім. П. Чайковського і Надії фон Мекк, який тривав на Вінниччині з 12 по 17 травня, об'єднав артистів камерної музики з Литви, Польщі, Аргентини, Нідерландів та України. Знаковою подією щорічного фестивалю став приїзд прямих нащадків баронеси – праправнучки Елізабет Радсен-Тіленіус Краутхофф і прапраправнучки Надії Віллемс (Нідерланди) до колишньої сімейної садиби фон Мекк. До того ж Надія Віллемс, яка є фотохудожницею, презентувала у Вінницькій обласній філармонії мистецький проєкт «Надія і Пікові дами Чайковського». В його основі – колекція фотопортретів у супроводі музично-літературного перформансу від Гаррі-Імре Дякстра (кларнет, Нідерланди) та Вікторії Панкратової (сопрано, Росія – Нідерланди).

Представники Австрії, Румунії, Молдови та Китаю взяли участь у X Міжнародному вокально-хоровому конкурсі-фестивалі «Хай пісня скликає друзів», який 14–18 травня відбувся у Чернівцях у рамках культурно-мистецького проєкту «Схід + Захід = Мир». Цього року конкурс-фестиваль вперше пройшов під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО.

Юні піаністи з Білорусі та Польщі представили свої країни на I Міжнародному дитячо-юнацькому конкурсі «Шопенівська весна», який з 3 по 5 травня тривав у Луцьку. Учасники заходу також мали нагоду прослухати лекції та відвідати майстер-класи доктора мистецтвознавства Музичної академії ім. І. Падеревського в Познані Яніни Татарської (Польща), професора Білоруської

державної академії музики, н. а. Республіки Білорусь Ігоря Оловнікова, професора Національної музичної академії ім. П. Чайковського, з. а. України Ю. Кота. Захід організовано за сприяння Генерального консульства Республіки Польща у Луцьку.

Хорові колективи з Румунії та Польщі взяли участь у XIV Міжнародному молодіжному фестивалі духовного співу «Кременецькі хорові вечори «Ave Maria», який 11–12 пройшов на Тернопільщині.

У рамках двостороннього Року культури Україна – Австрія 7 травня в Національній філармонії України відбувся концерт «Танці старого Відня». У виконанні українського піаніста Є. Громова пролунали німецькі танці, марші, менуети та вальси Ф. Й. Гайдна, В. А. Моцарта, О. фон Цемлінського та Ф. Шуберта.

26 травня до Дня Києва на Аскольдовій могилі відбувся концерт-відкриття стаціонарного карильйону, на якому виступили директор Королівської школи карильйону ім. Жефа Денейна – Йозеф Віллем Хаазен (Бельгія), карильйоніст Мерле Коллом (Естонія) та українські вихованці бельгійської Королівської школи карильйону – І. Рябчун, М. Куліш і О. Макарова. На заході також був присутній представник нідерландської фабрики, на якій було відлито дзвони, – Хенк ван Блойс. Також з нагоди дня міста у столиці виступили знані закордонні музиканти. Зокрема українсько-польський джаз-бенд *Ukraine-Polish Special Jazz* взяв участь у фестивалі *JAZZ KOLO*, який 24 травня відбувся у столичному Маріїнському парку. Також 24 травня у Києві виступив канадський піаніст українського походження Любомир Мельник. А 26 травня на Контрактовій площі Дідьє Маруані та гурт *Space* (Франція) дали масштабний концерт «Космічна симфонія». Родзинкою події стало виконання хітів електронної музики у супроводі симфонічного оркестру та хору Національної оперети України під керівництвом з. д. м. України І. Ярошенка.

30 травня в Національній опереті України за сприяння Посольства Угорщини в Україні проведено міжнародний музичний захід «Вечір угорської оперети». У виконанні солістів Будапештського театру оперети та мюзиклу і київських зірок прозвучали арії і дуети з оперет Ф. Легара, І. Кальмана, В. Якобі та Р. Штольца.

11 травня Посольство Азербайджану в Україні організувало у Києві третій концерт *Etno-Jazz Azerbaijan in Kyiv*, присвячений 96-й річниці азербайджанського лідера Гейдара Алієва. У заході взяли участь знані джазові виконавці – композитор і піаніст Етібар Асадли зі своїм квінтетом; Шахріяр Іманов, який вдало поєднує джаз із азербайджанськими фольклорними мотивами; український гурт *Z-Band*.

3 травня під патронатом міністра культури і національної спадщини Польщі у Латинському катедральному соборі у Львові відбувся концерт орган-

ної музики за участі польського органіста, професора Віктора Лияка та Львівського камерного оркестру «Академія» під орудою І. Пілатюка. У програмі лунав виготовлений Я. Слівінським малий орган XIX ст., який восени минулого року було відреставровано коштом Національного інституту польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка».

26 травня у Львівському органному залі пройшов концерт концертмейстера віолончелістів Берлінської філармонії Бруно Делепеле (Франція – Німеччина). Музикант виступив у супроводі львівського оркестру *Ukrainian Festival Orchestra* під диригуванням Теодора Кухара (США).

10 травня американська скрипалька Елізабет Піткерн виступила у Харкові спільно з Молодіжним академічним симфонічним оркестром «Слобожанський» із концертом «Містична Червона скрипка». Музикантка виконала твори Л. ван Бетховена та Й. Брамса на трьохсотлітній «Червоній скрипці» А. Страдіварі, відомій серед знавців як акустичне диво. Крім того, Елізабет Піткерн очолила журі благодійного конкурсу-фестивалю «Музична майстерня», який відбувся 8 травня у Харкові за підтримки Міністерства культури України та Харківської обласної державної адміністрації.

11 травня аргентинський диригент Раміро Аріста виступив разом із Академічним симфонічним оркестром «Філармонія» у Чернігівському обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм. Музиканти виконали твори іспанських та латиноамериканських композиторів: Ф. Чуеки, М. де Фальї, А. Маркеса, А. П'яцолли, В. Варгаса та ін.

А 24 травня в Чернівецькій обласній філармонії ім. Д. Гнатюка відбувся концерт Академічного симфонічного оркестру за участі піаністки Агнес Куок під орудою Кіма Хіюнкука (Південна Корея).

За кордоном

Знані українські колективи дали концерти в рамках проведення двостороннього Року культур Україна – Австрія. Зокрема театрально-музичний гурт *Dakh Daughters* 14 травня виступив у Лінці, а 15 травня – в Інсбруку. А 28 травня у Відні відбувся концерт колективу «ДахаБраха».

Духовий оркестр Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм переміг на VI Відкритому фестивалі духової музики «Фанфары сяброў – 2019», який 18–19 травня пройшов у Білорусі.

24 травня в Парижі (Франція) відбувся концерт «Красива історія кохання» української співачки В. Васалатій і французького композитора Шарля Дюмона, який писав пісні для легендарної Едіт Піаф.

У травні О. Вінник здійснив європейський концертний тур, який охопив Чехію, Литву та Німеччину.

Українська реперка Alyona Alyona ввійшла до списку 15-ти найкращих нових виконавців Європи за версією *The New York Times* (США). До свого плейлиста видання внесло «Відчиняй».

Театр

В Україні

17–25 травня в Херсоні за підтримки Українського культурного фонду відбувся XXI Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії», на якому було представлено 36 театральних колективів із 12 країн: Румунії, Грузії, Ізраїлю, Білорусі, Польщі, Угорщини, Молдови, Туреччини, Азербайджану, Литви, Вірменії та України. Театральній частині форуму передувала міжнародна конференція «Культурна дипломатія в контексті сучасної європейської та вітчизняної драматургії». Драматурги, перекладачі й мистецтвознавці з Португалії, Туреччини, Грузії та України провели майстер-класи та представили міжнародний проєкт майбутньої вистави за португальською легендою про Педро та Інес. Цьогоріч захід повернув собі конкурсну складову, тож експертна рада фестивалю у складі Руї Мадейри (Португалія), А. Підлужної, С. Максименко, С. Васильєва (Україна) визначила найкращі постановки. Серед закордонних робіт було відзначено: міжнародний театральний проєкт «Украдене щастя» за І. Франком Месхетинського професійного драматичного театру (Грузія) у постановці Лінаса Зайкаускаса (Литва) – у номінаціях «Вистава великої сцени», «Режисура» та «Акторська майстерність»; «Це все вона» за А. Івановим Театру Сіка Александреску (Румунія) – «Вистава великої сцени», «Режисура», «Сценографія»; виставу «Божевільний» за М. Гоголем Муніципального театру Малтепе (Туреччина) – «Вистава камерної сцени» і «Акторська майстерність»; «Останній палко закоханий» за Н. Саймоном Театру ім. Йокая (Угорщина) – «Акторський дует»; «Трохи більше, трохи менше» за твором А. Ніколаї Єрванського державного театру ляльок ім. Ов. Туманяна (Вірменія) – «Моновистава»; спектакль «Антигона» за Софоклом *Solo Theatre* (Литва) – «Моновистава»; постановку «Спереду і ззаду» театру *TIA* (Польща) – «Моновистава»; «Полювання на себе» за п'єсою О. Вампілова Республіканського театру білоруської драматургії (Білорусь) – «Акторська майстерність» тощо.

Театри з Литви, Польщі, США, Грузії, Азербайджану, Туреччини та України презентували вистави за творами письменників-класиків під час XI Театрального фестивалю «Класика сьогодні», який з 17 по 24 травня тривав у Кам'янському Дніпропетровської обл. Фестивальне журі, зокрема, відзначило дипломом лауреата Муніципальний театр Малтепе (Туреччина) за сміливість театрального експерименту в постановці сценічної фантазмагорії вистави «Божевільний» за М. Гоголем. А Драматичний театр ім. Єжи Шанявського (Польща) було відзначено за найяскравіший акторський ансамбль у постановці

«Приборкання норвовливої» за п'єсою В. Шекспіра. Крім того, в рамках фестивалю відбулося підписання меморандуму про співпрацю між Дніпропетровським міжобласним відділенням Національної спілки театральних діячів України та творчою спілкою «Театральне товариство Грузії», що передбачає обмін гастролями та організацію фестивалів.

20 травня Республіканський театр білоруської драматургії (Білорусь) презентував у Києві, на сцені Театру драми і комедії на лівому березі Дніпра, постановку «Полювання на себе» за мотивами п'єси «Качине полювання» О. Вампілова. Режисером вистави виступив художній керівник театру-господаря – С. Жирков.

Своєю чергою Гомельський міський молодіжний театр (Білорусь) виступив із гастролями у Києві та Одесі. Колектив запропонував українській аудиторії виставу «Метод» за п'єсою каталонського драматурга Ж. Гальсерана.

За кордоном

Проект піар-агенції *Gres Todorchuk PR* «Опера, яку ніхто не чув», реалізований у співпраці з Національною оперою України, здобув перемогу у міжнародній премії *SABRE Awards EMEA* у Лондоні (Велика Британія). Премію присуджує провідне галузеве видання *The Holmes Report* за досягнення у сфері комунікацій.

Одразу дві вистави Національного театру ім. І. Франка у постановці Д. Богомазова – «Коріолан» за В. Шекспіром та «Morituri te salutant» за творами В. Стефаника – було представлено на Міжнародному театральному фестивалі ім. Імре Мадача, який з 11 квітня по 5 травня приймав Угорський національний театр міста Будапешт.

Національний театр ім. Лесі Українки представив нашу країну на XX Міжнародному чорноморському театральному фестивалі у Трабзоні, який 2–15 травня проходив у Туреччині. Українці показали виставу «Серце боксера» за п'єсою Лутца Хюбнера.

З 3 по 5 травня в Афінах (Греція) з успіхом пройшли гастролі балетної трупи Одеського національного академічного театру опери та балету. Колектив представив балет «Лебедине озеро» П. Чайковського. У головних ролях – заслужені артисти України О. Добрянська та С. Доценко, а також К. Кальченко, С. Скриннік та Д. Шарай. Диригент – з. а. України І. Чернецький.

Кіно

В Україні

З 25 травня по 2 червня проходив 48-й Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», на участь у якому цього року було подано понад дві тисячі заявок із майже ста країн світу: 495 кінострічок претендували на включення до

Міжнародного конкурсу повнометражних фільмів, 768 – до короткометражного та 433 – до студентського конкурсу. Фільмом-відкриттям «Молодості» стала знакова стрічка Біллі Вайлдера «Дехто любить гаряченьке» (більш відома українському глядачеві як «У джазі тільки дівчата», США), яка цього року відзначає своє 60-ліття. А до 40-річного ювілею науково-фантастичного фільму «Чужий» Р. Скотта у Довженко-Центрі за підтримки Посольства Швейцарії в Україні відкрито виставку «АЛІЄНація: ретроспектива Г.Р. Гігера» швейцарського художника, творця образу Чужого. У експозиції 32 графічні роботи та 7 скульптур 1960–2000 рр. У рамках виставки, яка проходила з 30 травня по 30 червня, Довженко-Центр запропонував паралельну програму: показ фільмів, наданих Музеєм Гігера; лекцію куратора *HR Giger Museum* і особистого друга Г. Р. Гігера – Марко Вітціга (Швейцарія); лекцію співкураторки виставки М. Хартмонд «Коло друзів та однокласників Г. Р. Гігера»; спеціальний музичний перформанс, натхненний творчістю Г. Р. Гігера, від Українського імпровізаційного оркестру під орудою Д. Радзецького; дискусію «Моторошне/Монструозне/Монтаж: Еволюція хоррору та sci-fi у кіно»; концерт швейцарців *The Young Gods*. Загалом фестиваль складався з чотирьох конкурсних програм, у яких змагалися стрічки з Греції, Франції, Данії, США, Естонії, Німеччини, Іспанії, Ізраїлю, Південної Кореї тощо. Гран-прі 48-го кінофестивалю «Молодість» та статуетку «Скіфського оленя» отримала стрічка «Дикий» («Savage», реж. Камій Відаль-Наке. Перемогу в номінації «Найкращий повнометражний фільм» отримав фільм «Колібри» (реж. Кім Бо-Ра, Південна Корея). Найкращим короткометражним фільмом стала стрічка «Безумовна любов» (реж. Рафаль Лисак, Польща). Ця ж картина завоювала приз глядацьких симпатій. Найкращою у Міжнародному студентському конкурсі відзначено кінокартину «Як запустити повітряного змія?» (реж. Лоранд Габор, Румунія). Головний приз конкурсної програми *Molodist Teen Screen* (кіно для підлітків) завоював фільм «Занадто далеко» (реж. Сара Вінкенштетте, Німеччина). Приз християнського журі – фільм «Руйнівниця систем» (реж. Нора Фіншайт, Німеччина). Доволі насиченою була і позаконкурсна програма: «Фестиваль фестивалів», який ознайомив українських глядачів зі стрічками-лауреатами та призерами міжнародних кінофестивалів; ретроспективна програма «Століття»; «Скандинавська панорама»; «Канадський фокус»; «Довгі ночі короткого метру: Німеччина»; «Довгі ночі короткого метру: Франція». Цього року кінофестиваль «Молодість» отримав грант від програми ЄС «Креативна Європа» за напрямом «Кінофестивалі» підпрограми «Медіа». Сума склала 46 тис. євро (11% бюджету заходу).

Посольства Аргентини та Іспанії представили в столичному Будинку кіно «Цикл вечорів іспаномовного кіно». У програмі: «18 страв» (реж. Х. Койра, Іспанія), «Сомнамбула» (реж. Ф. Спінер, Аргентина), «Нехай живе Куба» (реж.

Х. К. Кремата та І. М. Кабрера, Куба), «Коли діти повертаються» (реж. У. Лара, Мексика).

За кордоном

Україна взяла участь у 72-му Каннському міжнародному кінофестивалі, який з 14 по 25 травня проходив у Франції. До складу української делегації увійшли: міністр культури Є. Нищук, директор Українського культурного фонду Ю. Федів, та голова Української кінофундації, основний керівник КМКФ «Молодість» А. Халпахчі, вітчизняні продюсери, режисери та актори. У конкурсній програмі «Особливий погляд» відбулася прем'єра повнометражного дебютного фільму українського режисера кримськотатарського походження Н. Алієва «Додому». Стрічка також змагалася за премію Каннського фестивалю «Золота камера». А кінокартина «Анна» ізраїльського режисера Декеля Беренсона, створена у копродукції України, Ізраїлю та Великої Британії, взяла участь у конкурсній програмі короткометражних фільмів. У рамках *Cinefondation Residence* нашу країну представив сценарист та режисер Д. Сухолиткий-Собчук із проектом фільму «Памфір». Паралельно з фестивалем працював міжнародний кіноринок *Marché du Film*, у рамках якого діяв Український національний павільйон *#UkraineIsYourDestination*. Ключовим елементом айдентики стенда стали мотиви картин М. Приймаченко. Під час роботи Українського павільйону було представлено вичерпну інформацію про стан індустрії, аналітичні та статистичні матеріали про обсяг ринку, законодавство у сфері кінематографа, поширювався «Каталог українських фільмів 2018/2019 рр.». Також у ході роботи Національного павільйону за підтримки Посольства України у Франції було організовано прийом і бізнес-ланч «Meet Ukrainian Producers». Останній захід проходить з 2016 р. з ініціативи Фонду І. Янковського. Цього року до уваги іноземних продюсерів було представлено шість українських фільмів, що знаходяться на різній стадії виробництва: кінопроект трагікомедії «Мої думки тихі» (реж. А. Лукіч); проект стрічки спільного виробництва України та Великої Британії – «Спадок брехні» (реж. Адріан Бол); пригодницька історична драма «Довбуш» (реж. О. Санін); кінопроект «Червоний. Без лінії фронту» (реж. З. Буадзе); історична драма «Чорний ворон» (реж. Т. Ткаченко). Під час роботи кіноринку *Marche du Film* німецько-австрійський дистрибутор *Koch Films* придбав пакет прав на показ повнометражного фільму «Мавка. Лісова пісня» виробництва студії *Animagrad (Film.ua Group)* на території Німеччини і німецькомовних країн Європи. Окрім Німеччини, мультфільм вийде в Австрії, Люксембурзі, Ліхтенштейні, Швейцарії та Альта Адідже – автономній області в Північній Італії.

Сценарій українського короткометражного фільму «Тихіше!» О. Бородая переміг на конкурсі сценаріїв у Нью-Йорку (США) – New York International Screenplay Awards.

Короткометражний фільм О. Радинського «Колір фасаду: синій» було показано у конкурсній програмі LXV Міжнародного кінофестивалю короткометражного кіно в Оберхаузені (Німеччина).

30 травня у Відні в рамках двостороннього Року культури Україна – Австрія на XVI Міжнародному фестивалі короткометражних фільмів *Vienna Shorts* представлено спеціальну програму «Українська утопія». Це стрічки «Family Hour» М. Пономарьової, «Аня і Серьожа» І. Льюкер, «Папір чи пластик» Н. Метлук, «Штангіст» Д. Сухолиткого-Собчука.

3–4 травня в Торонто (Канада) відбулися Дні українського кіно. У програмі: «Чорний козак» В. Чабанюка, «Тато – мамин брат» В. Ільківа, «Війна химер» А. та М. Старожицьких, «Вулкан» Р. Бондарчука та «Як ми стали добровольцями» Л. Артюгіної та О. Чупріної. Організатором показів виступила канадська неприбуткова організація «Когорта».

У Тбілісі (Грузія) з 2 по 5 травня вп'яте пройшов фестиваль «Україна у фокусі», який презентував українські кіноновинки останніх років. Захід відбувся за підтримки Державного агентства України з питань кіно, Посольства України в Грузії, Грузинського національного кіноцентру, Одеського міжнародного кінофестивалю, мерії Тбіліської.

Візуальні мистецтва

В Україні

20–26 травня у Києві вчетверте відбувся міжнародний фестиваль сучасного мистецтва *Kyiv Art Week*. Цьогорічна тема «Це не змагання» об'єднала низку інсталяцій і художніх спецпроектів з різних країн, освітню програму та великий ярмарок галерей і арт-об'єктів *Kyiv Art Fair*. Серед закордонних учасників: куратор Польського павільйону Венеційської бієнале Барбара Пивоварська, французький куратор і критик Гійом Руло, італійський художник Крістіан Фігароллі, швейцарська художниця Маріанн Холленштайн, французький митець Тьєрі ДжофFRE. Під час фестивалю в Центрі сучасного мистецтва М17 відбулася творча зустріч зі знаним іспанським скульптором Жауме Пленсою. У фестивальному ярмарку взяли участь сорок галерей з різних країн: Німеччини, Австрії, Данії, Франції, США та України.

Художники-керамісти з Туреччини, Польщі, Білорусі та України представили свої роботи на фестивалі сучасної кераміки «ЦеГлина – 2019», який з 17 травня по 1 червня проходив у Києві.

З 9 по 27 травня в Музейно-виставковому центрі «Музей історії міста Києва» можна було ознайомитися з виставкою-інсталяцією про життя переселен-

ців «Вмісти своє життя ... у валізу». Проєкт організовано громадською організацією «Інтерньюз-Україна» за підтримки Чорноморського фонду регіонального співробітництва «Німецького фонду Маршалла».

18–31 травня у галереї «Нью-Арт» експонувалася виставка французької художниці, генерального секретаря Європейської академії наук, мистецтв і літератури Ніколь Лемер Д'Агаджіо – «Наука і мистецтво». Авторка свідомо залучає складні наукові теми до світу мистецтва. Захід відбувся у межах XIII Всеукраїнського фестивалю науки Національної академії наук України за сприяння Французького інституту та Посольства Франції в Україні.

З 7 по 31 травня у Мистецькій галереї Гері Боумена у Львові діяла виставка «Подорож до Ірану». У експозиції: фотороботи Мегді Мостафанежада, каліграфічні роботи у стилі «наккаші хатт» Могаммада Мегді Разі, графіка Могаммада Баррангі, мистецькі відеороботи Саїда Расула й фотографії Рези Ісапура.

10 травня в Черкаському обласному художньому музеї було представлено персональну виставку живопису грецького художника Іоанніса Руссіса.

Митці з Литви, Німеччини, Словаччини і Азербайджану взяли участь у Міжнародному відкритому художньому пленері «Намальований Ірпінь», який 9–19 травня пройшов на Київщині.

За кордоном

На LVIII Міжнародній виставці мистецтв у Венеції, яка стартувала 11 травня та триватиме до 24 листопада, представлено Український павільйон. Презентацію нашої країни на заході координує Міністерство культури України, воно ж виступає національним комісаром Венеційської бієнале в особі першого заступника міністра культури України С. Фоменко. Цього року Національний павільйон уперше розміщено на основній локації виставки – Арсеналі. У ньому під кураторством Відкритої групи: Ю. Білея, П. Ковача, С. Туріни, А. Варги, проходить проєкт «Падаюча тінь «Мрії» на сади Джардіні». За задумом кураторів проєкт акцентує увагу на нереальності, химерності сучасного світу, підкреслює вагу інтерпретації емоції, міфу, що корелюється із темою цьогорічної виставки – «Щоб ви жили в цікаві часи». На цьогорічній Бієнале нашу країну також репрезентує художниця Ж. Кадирова. З її творчістю можна ознайомитися одразу на двох локаціях основного виставкового проєкту – з проєктом «Market» у Арсеналі, а з серією «Second Hand» у центральному павільйоні в Джардіні. Ще одна важлива складова української присутності в Венеції – окрема виставка *Future Generation Art Prize @ Venice*, представлена в рамках паралельної програми у *Palazzo Ca' Tron* (Університет інституту архітектури Венеції). У експозиції – роботи фіналістів премії *PinchukArtCentre*.

Український художник Р. Мінін узяв участь у Фестивалі коропів, який з 19 квітня по 6 травня проходив у Японії. У рамках заходу митець представив

свій дизайн рибини із зображенням українського козака та мантрою «From the East to the West all must know you are the best», присвяченою здоровому дорослішанню дітей. Упродовж фестивалю створені різними митцями коропи прикрасили вулиці Токіо.

14 травня у Відні, в Салоні Розумовського, експонувалася виставка «UA: identity reloaded», присвячена новій українській ідентичності та зв'язкам України та Австрії. Відвідувачі змогли ознайомитися з роботами сучасних українських митців: Б. Логачевої, Р. Мініна, М. Рубан, В. Лавриненкової, О. Присяжненка. Захід відбувся у межах фестивалю *UStream*.

13–30 травня у галерейному просторі парламенту Чехії відбулася виставка українського фотографа О. Клименка «Невідома війна в центрі Європи». Захід пройшов під патронатом депутатів з міжпарламентської групи дружби «Чеська Республіка – Україна» Радека Злесака та Павела Жачека, Надзвичайного та Повноважного Посла України в Чехії Є. Перебийноса та за сприяння Національного музею історії України в Другій світовій війні.

31 травня в Українському національному музеї у Чикаго відкрито фотовиставку «Frontline – Peace Life» Джин Блетті про війну на сході України. У експозиції світлини, зроблені авторкою в Україні на лінії зіткнення. Виставку планують показати також у госпіталах, галереях і музеях США.

Упродовж травня в Культурно-інформаційному центрі при Посольстві України у Франції експонувалася виставка «Українська містерія» О. Потапенка. В основі робіт митця – українські звичаї, обряди і традиції, історичне минуле народу.

27 травня в Будапешті, у приміщенні Чеського культурного центру, відкрито виставку гобеленів кращих традицій художнього килимарства Полтавщини О. Пілюгіної. Організатором заходу виступило Посольство України в Угорщині у співпраці з Посольством Чеської Республіки.

Вихованці миколаївської дитячої школи мистецтв вибороли п'ять премій Міжнародного фестивалю «Samoscivity», який 8–11 травня проходив у Перемишлі (Польща).

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

30 травня в Інституті рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського відбулась урочиста передача цій установі повернутої Німеччиною грамоти Петра I про поставлення Йоасафа Кроковського на Київську митрополію. Почесними гостями заходу, зокрема, стали: перший секретар Посольства Німеччини в Україні Себастьян Громіг, директор Інституту східноєвропейських студій Тюбінгенського університету, в якому зберігалася пам'ятка, – професор Клаус Гества, міністр культури України Є. Нищук, німе-

цькі та українські науковці. По завершенні офіційної частини під патронатом Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина та Національної академії наук України відбувся українсько-німецький колоквиум «Поставлення на Київську митрополію Йоасафа Кроковського 1708 року: Українсько-німецька історія оригіналу грамоти Петра I». У заході взяли участь німецькі та українські дослідники та експерти, які долучилися до вивчення та повернення цього історичного документа: уже згаданий професор Клаус Гества, професор Вольфганг Айхведе (Бремен/Берлін), Корінна Кур-Корольов (Берлін), Катаріна Кухер (Тюбінген), Н. Сінкевич (Київ/Тюбінген), Т. Себта (Київ), науковці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського тощо.

17 травня у Винниках Львівської обл. стартував масштабний українсько-польський проєкт «Порятунок краси спільної спадщини», в якому беруть участь Національний інститут польської спадщини за кордоном «Polonica», Краківська академія красних мистецтв ім. Я. Матейка та Львівська національна академія мистецтв. Проєкт має за мету дві цілі – реставрацію давніх фресок Костелу Вознесіння Пресвятої Діви Марії та підготовку реставраторів настінного живопису у Львівській національній академії мистецтв. Програму розраховано на 5 років.

За кордоном

З 12 по 25 травня у Німеччині перебувала делегація українських науковців з метою проведення дослідницької роботи у закладах культури для пошуку втрачених внаслідок Другої світової війни культурних цінностей України. Зокрема роботи проводилися у Центральному інституті історії мистецтва (Мюнхен), Українському вільному університеті (Мюнхен), Баварській державній бібліотеці (Мюнхен), Дослідницькому інституті з доісторичного періоду і ранньої історії при Музеї Пфальбау Унтерульдінген (Ульдінген-Мюльгофен, Баден-Вюрттемберг), Військовому архіві у Фрайбурзі та у Федеральному архіві у Кобленці.

Література

В Україні

З 22 по 26 травня у Києві тривав IX Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал». Цьогорічна тема «Сусідство: відкрите питання» охопила різні прояви взаємин між культурами, історіями й політиками сусідніх країн: взаємовпливи в літературах, видатні постаті на перетині культур, право на пам'ять і місце в історії тощо. Серед іноземних учасників – Майк Вікінг (Данія), Дерек Бразелл, Джо Девіс, Грейс Сімпсон, Александра Шульман, Абір Мухерджі, (Велика Британія), Мартина Бунда (Польща), Грейс Кеннан, Едвард Навотка, Кріс Абані, Майкл Кімел (США), Софі Оксанен (Фінляндія), Барбара Кассен (Франція),

Адам Поморський, Богдан Задура (Польща), Андреас Каппелер (Австрія), Аня Хромова (Ізраїль), Ібен Акерлі, Руне Белсвік (Норвегія), Станіслав Комарек (Чехія). Серед знакових подій – приїзд на «Книжковий Арсенал» виконавчої директорки Міжнародної Ради з дитячої та юнацької книги ІВВУ, голови журі Премії ім. Г. Х. Андерсена – Ліз Пейдж. Завітала на фестиваль і директорка Лондонського книжкового ярмарку Джек Томас (Велика Британія). Під час форуму було проведено дискусію президентів українського, німецького й польського ПЕН-центрів «Свобода і безпека: чи можливий баланс у сучасній Європі?». Країною-гостем цьогорічного Книжкового Арсеналу стала Канада. Центром канадської програми став стенд «Видавництва Анетти Антоненко». Посольство США презентувало свою програму підтримки перекладів. А за підтримки Посольства Швейцарії в Україні організовано виставку книжок з Почесного списку ІВВУ 2018 року. Серед найкращих видань є і українські: у категорії «Автор» – книга В. Рутківського «Гості на мітлі» («Видавництво Старого Лева», 2016), у категорії «Ілюстратор» – «Маленький принц» з ілюстраціями В. Єрка (А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2014), у категорії «Переклад» – «Диваки і зануди» Ульфа Старка в перекладі Г. Кирпи («Видавництво Старого Лева», 2015). Традиційно за підтримки Гете-Інституту в Україні проведено IV Конкурс на найкращий книжковий дизайн. Гран-прі конкурсу отримало видання «MARIA», ілюстроване канадською художницею українського походження Лесею Марущак (вид-во «RED ZET»).

Митці з Грузії, Польщі та Шотландії долучилися до VII Мистецького фестивалю «І», який 3–5 травня проходив у Тернополі.

За кордоном

22 травня у Брюсселі було оголошено імена переможців Літературної премії Європейського Союзу 2019. Її першою українською лауреаткою стала Г. Шиян за роман «За спиною» (вид-во «Фабула»). Премія фінансується Європейським Союзом у рамках програми «Креативна Європа».

Українські ілюстратори стали призерами міжнародного конкурсу ілюстрації *Nami Concours 2019* у Південній Кореї. Р. Романишин було відзначено у номінації «Green Island», А. Лесіва – «Purple Island» за роботи до книг «Прощай, зброє» Е. Гемінгвея та «Супергерої» О. Гусейнової.

9–12 травня у Празі на XXV Міжнародному книжковому ярмарку «Світ книги» діяв Український стенд, організований Посольством України у Чехії. Темою Національного майданчика став український авангард, візуальну концепцію розробила О. Старинчук. Загалом було представлено 11 українських видавництв, зокрема «Темпору» із серією книг «Наші 20-ті». Головними гостями стали О. Забужко та С. Жадан.

Просвітництво

За кордоном

7 травня у віденському Салоні Розумовського (Австрія) відбулася презентація історій проекту *UKRAÏNER* про українські традиційні художні промисли. Волонтери розповіли про митців, які відроджують традиції і шукають нові підходи для таких форм, як гончарство, килимарство і витинанки, по-новому відкривають Україну для світу.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувач сектору ДЗК

відділу НАУІ Інформцентру

з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,32. Б/т. Зам. 65. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12